RODJA OCH REGLERNA

EN FÖRESTÄLLNING OM KAMRATSKAP OCH FÖRSONING

Det var på förskolan det hände! Det var där Rodja blev lämnad på morgonen, trots att hon hade feber den dagen. Det var där den där malliga Aljona var taskig – men så listigt att Pedagog-Peter aldrig märkte något. Och det var där Rodja till slut fick nog..

Rodja och Reglerna är en föreställning fylld av humor, musik och känslor som känns i hela kroppen. Här får barnen följa med in i Rodjas lite febriga inre, där frågor om rätt och fel, vänskap och upprättelse bubblar upp och vänder ut och in på både världen och Rodja själv.
Vad kan få någon att göra något riktigt dumt och hur känns det att vara den som blir utsatt – och den som gör fel? Vad händer i kroppen när man ångrar sig och vem bestämmer vad som är rättvist? Finns det alltid en väg till försoning, trots att det blivit lite tokigt?

Föreställningen är fritt inspirerad av Dostojevskijs klassiker Brott och Straff. Att en en 150 år gammal klassiker rymmer frågor som känns lika aktuella på en svensk förskola idag är kanske inte så konstigt.
De stora känslorna bär vi alla på – och kanske är det just som barn vi är som mest känsliga för orättvisor. Vi tror att barn är experter på livets stora frågor – och vi vill, med den här föreställningen, ge dem verktyg att prata om det som annars kan vara svårt att sätta ord på.

Foto: Fredrik Lundqvist

Medverkande: Titti Hilton, Mikaela Hagelberg och Daniel Scherp
Manus: Hela ensemblen under ledning av Daniel Goldmann
Regi: Daniel Goldmann
Scenografi & kostym: Lina Serning
Ljusdesign: Sofia Öhrndalen
Musik & ljuddesign: Alicia Söderman
Maskdesign: Linnea Fries
Tillverkning: Per Gustavsson
Foto: Fredrik Lundqvist
Film: Henrik Sahlgren
Pedagogiskt material: Desirée Wetter Malaroda
Producent: Anders Flodström

Allmän info
Målgrupp: 4-7 år, familj
Maxpublik: 60 inkl. vuxna (eller enligt ök.)
Speltid: 40 min
Antal skådespelare: 3
Byggtid / Rivtid (tim): 2 / 1

Teknik
Spelyta: 5 x 5 meter
Takhöjd: 2,4 meter
Elkrav: 2 x 10A (separata) alt. 1 x 16A
Mörkläggning: Önskvärt, ej krav
Bärhjälp: 1 person

Prisuppgifter
Första föreställning: 13 500 kr*
Andra föreställning samma lokal: 9 000 kr*
Tillkommer: Ersättning för resa / boende
Resor: 70:-/mil
Boende: 3 enkelrum, bokas och betalas av arrangören
* 25% moms tillkommer

4:e teatern
Sintervägen 4
72130 Västerås

Kontakt
073-3986686
073-3986504
teatern@4e.se - www.4e.se

4:e teatern

PEDAGOGISKT MATERIAL

Om föreställningen

Det var på förskolan det hände! Det var där Rodja blev lämnad på morgonen, trots att hon hade feber den dagen. Det var där den där malliga Aljona var taskig – men så listigt att Pedagog-Peter aldrig märkte något. Och det var där Rodja till slut fick nog..

Rodja och Reglerna är en föreställning fylld av humor, musik och känslor som känns i hela kroppen. Här får barnen följa med in i Rodjas lite febriga inre, där frågor om rätt och fel, vänskap och upprättelse bubblar upp och vänder ut och in på både världen och Rodja själv. Vad kan få någon att göra något riktigt dumt och hur känns det att vara den som blir utsatt – och den som gör fel? Vad händer i kroppen när man ångrar sig och vem bestämmer vad som är rättvist? Finns det alltid en väg till försoning, trots att det blivit lite tokigt?
Föreställningen är fritt inspirerad av Dostojevskijs klassiker Brott och Straff.
Att en en 150 år gammal klassiker rymmer frågor som känns lika aktuella på en svensk förskola idag är kanske inte så konstigt.
De stora känslorna bär vi alla på – och kanske är det just som barn vi är som mest känsliga för orättvisor. Vi tror att barn är experter på livets stora frågor – och vi vill, med den här föreställningen, ge dem verktyg att prata om det som annars kan vara svårt att sätta ord på.

Pjäsens tema

Rodja och Reglerna är en föreställning om orättvisa, om rätt och fel och hur svårt det kan vara att ta rätt beslut när man är liten. Om vänskap och upprättelse. Om att göra något riktigt dumt, hur det känns både att vara den som blir utsatt och den som gör fel.

4:e teatern

TILL DIG SOM LÄRARE

Inför ert besök

Det är viktigt att förbereda eleverna på vad de ska få uppleva på teatern. Både runtomkring men även på scen. Genom en förförståelse är det lättare för eleverna att ta till sig av upplevelsen och börja reflektera kring pjäsen och dess tema.
Börja därför med att informera eleverna om att de ska se föreställningen "Rodja och Reglerna" - en fri, barnanpassad tolkning av Dostojevskijs Brott och straff – fylld av humor, musik och känslor som känns i hela kroppen.

Alla funkar olika

Förutsättningarna för teaterupplevelsen ser olika ut för olika elever och från gång till gång. För vissa kanske det är första gången, medan andra redan har sett ett antal föreställningar. Det pedagogiska materialet är till för att ni tillsammans ska kunna bearbeta det ni sett och arbeta vidare med de frågor som pjäsen lyfter.

Att både diskutera och göra aktiviteterna i det här materialet kan sätta igång tankarna och samtalen och ge eleverna en djupare förståelse för det de upplevt. Ni behöver inte göra allt som materialet erbjuder men det är viktigt att göra något.

Förbedelser inför föreställningen

Inför teaterbesöket är det viktigt att både väcka nyfikenhet och skapa trygghet för eleverna. Att förbereda eleverna behöver inte ta ta lång tid eller kräva stor planering. Här nedan får du tips på samtal och övningar ni kan göra tillsammans och med en tidsåtgång på mellan 15 och 30 minuter.

Börja

- Berätta för eleverna om pjäsen "Rodja & Reglerna" och pjäsens tema.

Ställ öppna frågor:

- Vad är en kompis?
- Vad gör man när man är en bra kompis?
- Hur vet man att någon vill leka med dig?
- Hur känns det när man blir osams?
- Kan man bli vänner igen efter ett bråk?
- Hur känns det när man blir glad?
- Hur ser man ut när man är arg?
- Vad brukar du göra när du blir ledsen?
- Var i kroppen känns det när man är jättearg?
- Kan man känna flera känslor på en gång?
- Fyll gärna på utifrån elevernas svar

Använd gärna:

- handdocka
- bilder på känslor
- enkla symboler (hjärta, moln, sol)

Förbedelser inför föreställningen

Kompislek

Förskolebarn lär sig inte främst genom att lyssna, utan genom kroppen, leken, relationer och egna erfarenheter. När barnen själva får prova, blir innehållet begripligt på riktigt. Låt därför eleverna själva delta i några samarbetsövningar.

- Spegelleken är en lugn och lekfull samarbetsövning där två barn (eller barn och pedagog) turas om att vara ”spegel” och ”ledare”. Spegeln ska härma ledarens rörelser så noggrant och vänligt som möjligt.

Reflektioner att dela med eleverna efter övningen
”När vi är kompisar behöver vi ibland följa och ibland leda.”
”För att bli sams behöver vi titta på varandra och lyssna.”
”I spegelleken hjälptes ni åt – precis som kompisar gör.”

På teatern

Scenkonst uppstår i mötet mellan scen och publik och barn tar till sig teater på olika sätt. Därför är det viktigt för oss att eleverna får reagera och leva sig in i pjäsen. Några sitter stilla och lyssnar, andra kommenterar högt, skrattar, rör sig eller ställer frågor och reagerar starkt känslomässigt. Allt detta är normala sätt att ta in en föreställning. Det viktigaste är att barnen känner sig trygga. Vi uppmuntrar till skratt, reaktioner och kommentarer! Och kom ihåg; Det finns inget ”rätt” sätt att titta på teater!

Som pedagog är det viktigt att bekräfta känslorna snarare än att tysta reaktionerna och att hjälpa barnen sätta ord på det som händer vid behov.

För många barn är ett teaterbesök en ny miljö med nya vuxna och okända ljud och ljus, något som kan väcka både nyfikenhet och oro.

Det kan vara bra som pedagog att:

- Sitta nära barnen.
- Förbereda barnen på att det kan bli mörkt eller högljutt.
- Ett barn som behöver gå ut en stund ska få göra det.

Du som pedagog är barnens viktigaste stöd under föreställningen och barnen tittar ofta på pedagogerna för att få bekräftelse, förstå hur man kan reagera och känna sig lugna. Genom att du som pedagog visar lugn och närvaro i kroppsspråket signalerar du till barnen att du är där för dom.

Föreställningen kan väcka igenkänning

Eftersom temat handlar om kamratskap och försoning kan föreställningen väcka minnen av egna konflikter och påminna om att bli utanför eller osams - något som kan skapa starka känslor hos vissa barn Det är positivt, men kan behöva fångas upp efteråt.

Praktisk info

- Det är bra om man hänger av sig jackan i garderoben och går på toaletten innan föreställningen börjar.
- Det bästa du kan göra som pedagog är att själv visa dig engagerad i föreställningen.
- Mobiler ska vara avstängda eller i flygplansläge i scenrummet.
- Fotografering och videoupptagning under föreställningen är inte tillåtet.

Efterarbetets vikt och roll

Efterarbetet hjälper barnen att förstå och bearbeta det dom sett, gör det möjligt för eleverna att sätta ord på känslor och händelser samt koppla föreställningen till sin egen vardag. Bearbetning av upplevelsen behöver omsättas i handling och lek. Teaterupplevelsen blir då inte bara ett minne, utan ett lärande som lever vidare.

Pedagogens roll i efterarbetet

Som pedagog är du:

- trygg samtalspartner
- medforskare snarare än facit
- den som hjälper barnen att stanna upp och reflektera

Lyssna mer än du leder. Bekräfta barnens upplevelser och undvik att styra mot "rätt" tolkningar.

Direkt efter föreställningen (samma dag)

Direkt efter föreställningen är det viktigt att fånga barnens spontana reaktioner medan upplevelsen är färsk. När en känsla uppmärksammas i stunden känner sig barnet sett och bekräftat och risken minskar att starka känslor "fastnar". Genom att uppmärksamma elevernas känslor och upplevelse skapas trygghet kring att känslor är tillåtna. Nedan följer tips på hur du kan bemöta eleverna direkt efter föreställningen.

Öppna frågor

Börja med att samlas i en lugn miljö och inled sedan med öppna frågor såsom:

- Vad lade du märke till i föreställningen?
- Vem tyckte du mest om?
- När blev det jobbigt? När blev det bra?
- Hur såg man att någon var ledsen eller glad?
- Vad gjorde de för att bli sams igen?

Tips:
Låt barnen prata fritt.
Upprepa barnens ord: "Du tänker att…"
Alla svar är giltiga.

Känsloidentifiering

Känsloidentifiering hjälper barn att känna igen, sätta ord på och förstå känslor hos sig själva och andra, vilket är grunden för empati, trygghet och försoning.

Känslor i pjäsen - hjälper barnen att uppmärksamma och sätta ord på känslor som driver handlingen och gör berättelsen begriplig.

- Vilka känslor såg du i föreställningen?
- Vem såg glad ut? Hur kunde du se det?
- När blev någon ledsen? Vad hände då?
- Såg du någon som var arg eller besviken?
- Hur märktes det i kroppen eller ansiktet?

Följdfrågor:

- Vad gjorde personen när den kände så?
- Vad hade du gjort om du varit där?

Känslor och kropp - Genom att koppla känslor till kroppen får barnen en konkret förståelse för sina egna och andras upplevelser.

- Hur känns det i kroppen när man är glad?
- Var känns det när man är arg?
- Hur blir kroppen när man är ledsen?
- Hur känns det när man är lugn igen?
- Kan du visa med kroppen hur det känns?
- Kan du peka var det känns?

Känslor och handling - visar sambandet mellan känsla och handling, vilket är grunden för empati och konflikthantering

- Vad gjorde figuren när den kände så?
- Vad hjälpte för att känslan skulle ändras?
- Hur blev det när de blev sams?

Känslor och igenkänning - genom att koppla känslor i berättelsen till egna erfarenheter utvecklar barnen självmedvetenhet och social förståelse

- Har du känt så någon gång?
- Vad brukar hjälpa dig då?

Fördjupning genom lek och skapande (Dagarna efter)

Efter föreställningen kan barnen fördjupa sin upplevelse genom lek och skapande, till exempel genom att återskapa scener, prova olika roller, rita eller skapa figurer och känslokort. Syftet är att låta barnen bearbeta berättelsen med hela kroppen och fantasin, utveckla empati och förståelse för olika känslor, och träna på sociala färdigheter som samspel, turtagning och försoning på ett tryggt och lekfullt sätt. Genom att göra berättelsen till sin egen upplevelse blir lärandet konkret och minnesvärt och barnen får möjlighet att koppla det de sett till sin vardag.

3 rollekar

Här hittar du förslag på tre olika övningar där fokus ligger på återskapande som ni kan göra tillsammans med eleverna i klassrummet

Återskapa scener

- Barnen väljer en scen från föreställningen.
- De får prova olika roller: den som blev ledsen, den som blev arg, den som försöker hjälpa.
- Pedagogen ställer frågor under leken:
  - Vad händer om ingen säger förlåt?
  - Hur känns det nu?
- Variation: prova olika slut eller alternativa handlingar.

Spegelleken (repetition)

- Barnen arbetar två och två, en är ledare och en är spegel.
- Övningen tränar lyhördhet, samspel och att förstå hur den andra känner.
- Koppling: ”Precis som i teatern måste vi ibland följa och ibland leda för att bli sams.”

Känslocharader

- Barnen visar olika känslor med kropp och ansikte, de andra gissar.
- Syfte: känna igen känslor hos sig själv och andra, utveckla empati.

Skapande aktiviteter

Skapande aktiviteter, som att rita och måla, är ett annat bra alternativ för att ge barnen möjlighet att uttrycka och bearbeta känslor från föreställningen, utveckla fantasi och empati och koppla berättelsen till sin egen vardag på ett konkret och lekfullt sätt.
I det här materialet får ni med bilder på karaktärerna som eleverna kan färglägga. Passa på att ställa frågor kring föreställningen och lyssna in vad barnen har att berätta.

Avslut

Efter lekar och skapande är det viktigt att samla barnen och reflektera tillsammans. Ge varje barn möjlighet att visa och berätta om det de ritat, byggt eller lekt och koppla tillbaka till känslor, handlingar och kamratskap. Frågor hjälper barnen att sätta ord på upplevelsen, bekräfta varandra och se sambandet mellan känsla och handling. Avsluta med att lyfta fram det positiva samarbetet, ge beröm för empati och fantasi, och knyt tillbaka till vardagen:

Förslag på avslutande frågor

- ”Vad har ni gjort?”
- ”Vilka känslor finns i det ni gjort?”
- ”Hur blev det bra igen i er berättelse?”

TACK!

Vi vill varmt tacka er pedagoger för att ni har deltagit i det pedagogiska materialet och för ert engagemang kring föreställningen. Genom att förbereda barnen, delta i samtal, lekar och skapande har ni varit med och fördjupat upplevelsen och gjort berättelsen om kamratskap och försoning både meningsfull och minnesvärd. Er närvaro och ert stöd hjälper barnen att känna trygghet, uttrycka sina känslor och reflektera över handlingar, och ni spelar en avgörande roll i att göra teaterupplevelsen till en lärande och inspirerande stund.
Tack för att ni är med och skapar en plats där fantasi, känslor och empati får blomma.

